

ПСИХОЛОГІЯ СІМ'Ї

Кафедра психології та соціальної роботи

Компетентності	Програмні результати навчання	Форми освітнього процесу	Види навчальних занять	Види навчальної діяльності	Методи, технології викладання навчання	Засоби навчання	Методи та критерії оцінювання
1	2	3	4	5	6	7	8
- Здатність використовувати про основні закони та закономірності розвитку сім'ї в історичній генезі. -Здатність використовувати емпіричні методи, психодіагностичні методи, які використовуються при надання психологічної допомоги сім'ї. -Здатність використовувати набуті знання для оцінки актуального психологічного стану сім'ї та надання їй допомоги. -Здатність використовувати знання з психології шлюбно – сімейних стосунків, як галузі психологічної науки.	-Володіти понятійнокатегоріальним апаратом психології сім'ї. -Знати роботу з дисфункціональними сім'ями. -Вміти аналізувати причини сімейних конфліктів та психологічні проблеми, спричинені розлученням.	Навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи.	Лекції, практичні заняття, консультації.	Опрацювання навчальних матеріалів. Підготовка виступів і презентацій, аналіз конкретних ситуацій, участь у дискусіях. Виконання дидактичних тестів.	Пояснювально-ілюстративний, проблемний виклад, частковопошуковий, дослідницький.	Навчальна література, мультимедійні засоби, комп'ютери, інформаційно-комунікаційні системи, бібліотечні фонди, мережа Інтернет.	Тестування; усне і письмове опитування; виступи на практичних заняттях. Підготовка та демонстрація презентацій; Критерії: правильність, цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість відповіді; осмисленість, обсяг, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість знань; самостійність оцінних суджень.

Розділ 1. Вступ в психологію сім'ї.

Поняття сім'ї — розділ поведінкової науки, який вивчає сутність та еволюцію подружньо-сімейних відносин, особливості їх виникнення, становлення, стабілізації і розпаду, що описує характеристики **сім'ї** в історичному, соціально-психологічному та індивідуально-психологічному контекстах.

- **Предмет** — специфіка поведінкового підходу до вивчення сім'ї як системи міжособистісних відносин. Її структури (статеве-вікове і ролейові) та функції (захист і підтримка, маніпулятивна впливу суспільства і пристосування його до життя в цьому суспільстві).
- **Об'єкт** — сім'я як система та члени родини.
- **Методи вивчення сім'ї**
 - науково-дослідні, ґрунтовані на теоретичне узагальнення даних, що розширюють професійний кругозір психолога-практика;
 - діагностичні, за допомогою яких отримують конкретні дані, необхідні для роботи з певною сім'єю;
 - корекційно-діагностичні, або психотерапевтичні, ґрунтовані на визначенні форм і змісту корекційної роботи з сім'єю.

До основних функцій сучасної сім'ї найчастіше відносять: • репродуктивну; • виховну; • господарсько-побутову; • економічну; • первинного соціального контролю; • духовного спілкування; • соціально-статусну; • дозвілля; • рекреаційну; • емоційну; • сексуальну; • соціального захисту.

Функціональна сім'я

- Проблематичність і вирішальність.
- Заохочення свободи.
- Кожен член сім'ї має свою унікальну цінність.
- Члени сім'ї вільно відносяться до своїх прав.
- Вони роблять те, що говорять.
- Рольові функції вибираються.
- Повага і поважання, а не **роз'їзд**.
- Покриває всі сімейні потреби.

Дисфункціональна сім'я

- Заперечення проблем і підтримка статусу.
- Вакуум, замість сім'ї.
- Заохочення прав і привілеїв.
- Конфліктність у взаєминах.
- Неідентифікація членів сім'ї.
- Море особистості змінює.
- Усі приймають секрет сім'ї.
- Становлять до повноти почуття і сприйняття.
- Абсолютизація всіх контроль.

Розділ 3. Процеси розпаду та чинники дестабілізації шлюбно-сімейних стосунків

Фактори, що впливають на стабільність шлюбу

- 1. Мати і отримати вигоду. Переважною особливостю шлюбу є його стабільність.
- 2. Роль чоловіка в родині. Чоловік повинен бути активним, відповідальним, відповідальним.
- 3. Соціально-економічні умови життя сім'ї.
- 4. Роль жінки в родині (захист, опора, безпека).
- 5. Роль чоловіка в родині (захист, опора, безпека).
- 6. Роль жінки в родині (захист, опора, безпека).
- 7. Роль чоловіка в родині (захист, опора, безпека).
- 8. Роль жінки в родині (захист, опора, безпека).
- 9. Роль чоловіка в родині (захист, опора, безпека).
- 10. Роль жінки в родині (захист, опора, безпека).

Основні причини виникнення сімейних конфліктів

- 1. Невідповідність членів сім'ї (індивідуальні характеристики).
- 2. Невідповідність інтересів членів сім'ї, зокрема потреби одного з членів сім'ї (наприклад, грошей).
- 3. Адаптаційні, пов'язані з вихованням дітей, що розпадає сім'я.
- 4. Невідповідність інтересів членів сім'ї, зокрема потреби одного з членів сім'ї (наприклад, грошей).
- 5. Адаптаційні, пов'язані з вихованням дітей, що розпадає сім'я.
- 6. Створення дітями нових стосунків з іншими людьми.

Сім'я — це особистості, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки.
Шлюб — суспільно визнаний і санкціонований юридично, чи за народним правом союз, який має на меті створення сім'ї, її лігітимізація в суспільстві.

Класифікація сімей

- За складом членів сім'ї
 - Моногамна (1 чоловік і 1 жінка)
 - Полігамна (1 чоловік і кілька жінок)
- За структурою членів сім'ї
 - Атомарна
 - Діагональна
 - Материнська
- За типом сім'ї
 - Традиційна (сім'я з членими, які мають певні обов'язки)
 - Модерна (сім'я з членими, які мають певні обов'язки)
 - Постмодерна (сім'я з членими, які мають певні обов'язки)

Історичні типи шлюбів

- **Трудовий шлюб** — шлюбний союз, який ґрунтується на взаємній вигоді членів сім'ї (наприклад, в родині з дітьми).
- **Полігамний** — шлюб, який ґрунтується на взаємній вигоді членів сім'ї (наприклад, в родині з дітьми).
- **Материнський** — шлюб, який ґрунтується на взаємній вигоді членів сім'ї (наприклад, в родині з дітьми).

Розділ 2. Подружні відносини.

Динаміка шлюбно-сімейних стосунків.

За даними ВООЗ, лише 10% популяційного здоров'я обумовлені генетикою, 10% — медичною, 20% — екологічними умовами, в той час, як 60% обумовлено соціальними відносинами і поведінкою.

Підставою виділення стадій стали типові завдання, вирішення яких необхідно для розвитку сім'ї.

1. Прийняття та освоєння подружніх ролей (двіада).
2. Поява в родині дітей (тріада).
3. Сім'я з дитини дошкільниками (як старшої дитини від 2 років до 6 років). Перехід до відносин в трикутнику.
4. Сім'я з дитини молодшими школярами (як старшої дитини від 6 років до 13 років).
5. Сім'я з підлітками (старша дитина від 13 до 20 років).
6. Покидання молодих людей з родини.
7. Період від опорожненого гнізда до відходу на пенсію.
8. Старіння членів сім'ї (від відходу на пенсію до смерті).

Життєвий цикл сім'ї Е. Дювала
(періодизація свідчить, що дітями підсистема є вважучою).